Participatieplan Gebiedsgerichte Aanpak landelijk gebied

Inleiding

De Gebiedsgerichte Aanpak (GGA) in het landelijk gebied van de gemeente Enschede is gebaseerd op intensieve samenwerking met de eigenaren, inwoners, bedrijven in het gebied en de maatschappelijke organisaties die in een gebied actief zijn. Die intensieve samenwerking volgt de Participatieverordening Enschede 2022. In dit beknopte participatieplan is opgenomen op welke wijze de verordening doorwerkt naar de Gebiedsgerichte Aanpak landelijk gebied Enschede.
Dit participatieplan hoort bij het Raadsvoorstel over GGA van december 2022. Bij dit participatieplan wordt diverse keren verwezen naar het voorbeeld van het gebiedsproces in de Broekheurne, dat in 2022 is gestart.

Waar heeft de participatie betrekking op?

Het landelijk gebied is in beweging. Vanuit Rijk en provincie komt ingrijpend nieuw beleid op de gebieden af: stikstof, kringlooplandbouw, waterkwaliteit, klimaatadaptatie etc. Ook de gemeente heeft met de Visie landelijk gebied en de Energievisie nieuw beleid vastgesteld. In elk gebied van de gemeente Enschede verschilt de samenstelling van de opgaven en vraagstukken. Ook de fysieke kenmerken van het gebied verschillen per gebied. De mensen die er wonen en werken hebben ieder eigen wensen en belangen. De participatie gaat over het unieke samenstel van onderwerpen in het betreffende deel van het landelijk gebied. Samen met de mensen en bedrijven uit het gebied moet worden bepaald op welk manier alle opgaven in dat gebied samen komen en hoe daar in de toekomst het beste mee kan worden omgegaan.

De participatie gaat dus over ‘alles’ wat in vooral de fysieke omgeving van het gebied speelt. Die fysieke situatie werkt natuurlijk ook door naar de leefbaarheid en het sociaaleconomische perspectief. Wel wordt de speelruimte in het gebied, en dus ook van het gebiedsproces, beperkt door beleid en wetgeving van Rijk, provincie en ook door het beleid van de gemeente.

De gemeente geeft bij de start van het gebiedsproces mee welke opgaven zij ziet en welk randvoorwaarden in het betreffende gebied gelden. In de Broekheurne is bijvoorbeeld meegeven welke verwachting de gemeente heeft voor de duurzame opwekking van energie op een zonneveld. Ook is gesteld dat het gebiedsplan moet passen in de doelstellingen van de Visie landelijk gebied.

Als eerste stap in het gebiedsproces wordt verkend welke onderwerpen in dat gebied van belang zijn om mee te nemen in het gebiedsproces. Aan de hand van het rapport van de verkenningsfase wordt de opdracht geformuleerd voor het vervolg van het gebiedsproces.

Wie participeren / hoe worden ze betrokken?

In de Verkenningsfase gaat een onafhankelijke verkenner het gebied in om van de mensen in het gebied te horen wat speelt en waarover het gebiedsproces moet gaan. In de Broekheurne heeft de verkenner ongeveer 45 gesprekken gevoerd. Via de buurtkring, de website van Stawel en met een brief aan alle bekende adressen in het gebied is contact gezocht met de mensen in het gebied.

Na de verkenning volgt de fase waarin met het gebied een Gebiedsagenda wordt opgesteld: een ruimtelijk visie op de ontwikkeling van het gebied met een meerjarig maatregelenpakket voor de

realisatie. Ook daar wordt leiding gegeven aan het proces door een onafhankelijke persoon. Deze gebiedsregisseur organiseert het gebiedsproces met de mensen uit het gebied.

In de Broekheurne is gebruikt de gebiedsregisseur een breed scala aan overlegvormen:
- Keukentafelgesprekken met bewoners, bedrijven en betrokkenen. In vertrouwelijke omgeving worden wensen en belangen op tafel gelegd.
- Gebiedsbijeenkomsten, waarin iedereen welkom is, achterbanbijeenkomsten waar een bepaalde doelgroep diepgaander op hun belang ingaat of themabijeenkomsten waar een bepaald onderwerp centraal staat.
- Gebiedstafel met vertegenwoordigers uit het gebied om de inhoud van de Gebiedsagenda te bespreken.
- Bestuurlijke Advies Commissie (BAC) met bestuurders voor de diverse belangen in het gebied. De leden staan op enige afstand van het gebied, maar zij hebben wel verstand van zaken. Het is aan de BAC om een besluit te nemen over de Gebiedsagenda en waar nodig knopen door te hakken.

Wat zijn de kosten van het participatieproces?

De kosten van de participatie zijn niet te onderscheiden van de kosten van het totale gebiedsproces. Want het gebiedsproces is in feite niets anders dan een participatietraject om tot een goede Gebiedsagenda te komen.

Wat gebeurt er met de resultaten van de participatie?

De gemeente neemt die belangen en de mensen uit het gebied serieus en gaat in beginsel uit van de trede van co-creatie uit de Participatieverordening gemeente Enschede 2022. Zoals in artikel 4 van deze verordening staat beslissen de inwoners, organisaties, bedrijven, andere belanghebbenden en de gemeente samen. Aan deze keuze verbindt de gemeente de volgende consequenties:

Terughoudende rol van de gemeente
Bij de keuze voor co-creatie past een terughoudende rol voor de gemeente. Dat betekent in de Enschedese praktijk dat de gemeente niet als enige opdrachtgever is van de gebiedsaanpak. Voor de hand ligt om een directe vertegenwoordiger uit het gebied, zoals de buurtkring en/of dorpsraad uit te nodigen om als opdrachtgever toe te treden. In de Broekheurne zijn zowel Stawel als de buurtkring Broekheurne op gelijkwaardige basis opdrachtgever.

Vooraf kaders meegeven – Raad toetst binnen die kaders
De Participatieverordening gaat in op de rol van de Raad. Daarop sluit aan dat het College voor elke gebiedsgerichte aanpak vooraf aan de betreffende Stadsdeelcommissie een aantal inhoudelijke, financiële en procedurele kaders voorlegt. Als vervolgens de uitkomst van de gebiedsgerichte aanpak binnen die kaders blijft, dan ligt het ook in de rede dat de Raad deze uitkomst overneemt (artikel 5.1 lid c), tenzij daarvoor dringende argumenten zijn (artikel 5.2).

Onafhankelijke regie
In een gebied spelen tal van belangen en zijn diverse partijen en personen betrokken. Om op een evenwichtige wijze met alles wat speelt om te gaan, is het praktisch om een onafhankelijke persoon / partij in te schakelen, die niet gebonden is aan een van de belangen noch verbonden is aan een van de belangrijke gebiedspartijen. Die onafhankelijke persoon / partij kan eerst verkennen wat in het gebied speelt en vervolgens de regie voeren over het opstellen van de Gebiedsagenda. De Gebiedsagenda bestaat uit een plan voor de ontwikkeling van het gebied inclusief een meerjarig maatregelenpakket.